

Передплата

«РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 за місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вареш ми очі і душу ми вареш: а не возьмеш млости і віри не возьмеш,
 бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудня.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише напередне застереження.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Російська аграрна програма.

(Конець).

Хто розглянув ся в російській аграрній літературі, знає добре, що ледви більше як половина російських поміщиків ведуть господарство на європейський лад. Друга половина випускає землю селянам в аренду, або «на спілку», отже господарює так само лихо, як селяни на своїх ґрунтах. З 91.475 поміщичих дібр, що задержали ся з 1861 року, тепер є ледво 80.000, всі інші продані селянам. Колиб отже 40.000 вивласнено, а на 40.000 господарювали самі власники, то всежони, рахуючи яко пересічну норму обшар з 400 десятин, все ще обнималиб 16 мільонів десятин (17.6 міль. гектарів) землі, рільний обшар загосподарований дібр був би зредукований на $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{3}$, але всеж таки осталиб всі ті добра, котрі дають в порівнянню з селянськими висший дохід, по котрих господарях можна сподівати ся господарсько-поступу. Примусове вивласнене за справедливу винагороду не управлюваних самими власниками обшарів є *conditio sine qua non* для економічного успіху російських селян. Отсе є видісна точка трагічного спору між правительством а думою: рішати не добро загалу, не інтерес господарства, лише інтерес злучених з високим чиновництвом, частини тих власників лятифундій, що самі не господарять, то значить бажане дальшого, зовсім крутітського підвисшування цін управної землі. Щоби зрозуміти хоч троха сі крутітства з цінами, вистарчить нагадати, що поміщичий банк навіть по 1903 р. заставлені добра оцінює пересічно по 71 руб. за десятину і наділяє позичкою 41 руб.; селянський банк рівночасно заплатив тим, від котрих купив землю, пересічно по 120 руб. за десятину. В 1904 р. в європейській Росії (виключно в Польщі і прибалт. провінціях) наділено позичками 43.25 міль. десятин аграрними банками сумою 1491 міль. рублів. Загальна вартість оціночна тих земель вносила 2600 міль. рублів. Окрім того було ще багато ненаділених приватних земель, котрих обшар вносило около 15—20 міль. десятин. Колиб при вивласненню на великі розміри, з загального засобу землі около 60 міль. десятин вивласнено около 43—44 міль. десятин, відповідно обшарови заставленому в аграрних банках, що при «ліберальнім» відшкодованню (25% понад нинішню оціночну ціну аграрних банків), потреба би

около 3.2 мільярда рентових листів, котрі при 4%-овім опроцентованню вимагали би від селянства річної сплати 128 мільонів рублів. Се могли би селяни сплатити, бо вже в 1900 р. мали они за 19.5 міль. десятин виарендованої землі заплатити около 95—100 міль. руб. чиншу, а крім того ще за «наділи» (тепер даровану суму) 90 міль. рублів. Колиж не прийшлоб до примусового вивласненя землі неуправлюваної самими поміщиками і колиб уважати в дорозі добровільної умови від селянського банку за фантастичні ціни досягнені придбання яко нормальні, тоді було би правительством приневолене перегадом 6—10 мільярдів рублів вложити, щоби наділити селян землю. На опроцентованне числить ся вже тепер 5%, а тим поміщикам, що ждуть п'ят літ на заплату, обіцяно вже по 6%. Тим способом держава була би приневолена до видатків зовсім неможливих, котрі би зруйнували державні фінанси.

Видно отже із сего, що способи, яких хвтають ся Століпін і Васильчиков, є зовсім хвилеві. Політичні таланти, як ґр. Гайден, Стахович, Шипов і Гучновський, основники партії мирних відродін, відказали Століпіню свої помочи, бо не хотять бути лише мальованими фігурами, але бажать перевести свою програму. Ся програма була що до хліборобської справи майже тотожна з первісною програмою конституційних демократів (пізнійше, в Віборскім маніфесті кадети заявили ся за примусовим вивласненем без відшкодованя). Гайденови, Стаховичови, Шипову можеб було поведело ся перемогти анархію і спасти династію. Поступоване Століпіна не здержить вибуху загально вижиданої великої ворохобні хліборобської в оселі, а навіть не ослабить її. Може поведе ся Століпіню сеї осени ще згнобити явну революцію, одначе внутрішнього розладу не усуне. Сего не всіє досягнути також вимагана крайною правницею військова диктатура. Революційний розклад дійшов занадто глибоко, захопив навіть селянство. Треба інших способів, інших людей, наколи має устати хаос.

Революція і реформа в урядовім російскім осьвітленю.

В Петербурзі оголошено вчера ось який урядовий комунікат:

Від двох літ революційний рух збільшив ся знатно, а особливо від весни с.

р. нема дня без нового злочину. Окружні повстаня, війскові бунти в Севастополі, Свеаборґу, Ревлю і Кронштаді, убийства, сповнені на урядниках і поліційних агентах, страшні замахи і рабунки наступали по собі без перерви. В літі 1906. р. убито: адмірала чорноморської фльоти Чухніна, губернатора Самари, воєнного ген. губернатора Варшави Вонлярлярского, ген. Марґрафского, і ген. Мінна, а надто сповнено численні замахи, які поглитили велике число жертв; виконано замах в Севастополі на Наплюєва, в Петербурзі на Століпіна; поліція поносить щоденно багато жертв. Сі злочини показують явно, що революційні організації старають ся перешкодити спокійній діяльності правительства, підкопати порядок, ослабити чуйність і всякими можливими средствами знівечити творче житє в державі. Революціоністи навіть єще перед розв'язанем думи з одної сторони пригтовлювали оружане повстанє при помочи армії і фльоти, а з другої намагали ся викликати аграрний рух, який зруйнував би цілу державу. Революційний рух мав одержави підпору зі сторони скрайних елементів, які дістали ся до думи і намагали ся загорнути езекутиву в свої руки, а думу перемінити в конституанту. Поводженє революції мало бути запевнене ріжними агітаціями і средствами пропаґанди зі сторони членів думи, які ділали під ослоною посольської нетикальности. Рівночасно змагано до затамованя економічного житя при помочи генерального страйку. Коли по розв'язанню думи бунти в Кронштаді і Свеаборґу усмирено скоро, а генеральний страйк не удав ся заряджено енерґічні средства против аграрних розрухів, скрайні революційні ґрупи хотіли злагодити вражине свого неповодженя і перешкодити творчій діяльності правительства.

Скрайно революційні ґрупи порішили тероризувати край і правительство при помочи замахів на висших державних функционерів. Мимо, що такі терористичні діла сьвідчать радше про слабкість революції, чим про поводжене наміреного загального повстаня, то прецінь жстокість, з якою сповнюють ся злочини, викликала серед мас зворушенє більше навіть, чим довготривалий революційний рух. Щож є завданем правительства супротив таких відносин? На се тільки ціль і пляни правительства не повинні зовсім дізнати зміни під натиском таких злочинних замахів. Можна сего, або тамтого усунути з дороги, але не можна убити ідеї, яка присьвічує

правительству, не можна зломати волі правительства, яке поставило собі за завданє, повернути нормальний хід життя і свободи праці. Злочини революціоністів вправді утрудняють сповненє сеї цілі, однак ця ціль не може бути зависимою від випадкових подій і є обов'язком правительства стремити всіма силами до сповненя свого завданя. Злочини мусять бути безусловно здавлені; коли держава не положить їм скоро кінця, тоді ударемнять ся всякі замисли, які мають на цілі забезпечити екзистенцію держави. Тому правительство супротив знасила ужись своєї сили. Обов'язком держави є здавити революцію; сю революцію, яка присвоює собі власть і старає ся перевести нові антисупільні засади, що мають на цілі знищенє всього. Льокальні власти одержали подрібні інструкції, як поборювати сі живла.

Тяжка одвічальність спаде на тих, що не виступлять з великою енергією і котрі спротивлять ся волі царя. Адміністрація все зділає, ужись всіх легальних средств, щоби пропаганді терору полужити конець. А колиб сій пропаганді мало удати ся викликанє розрухів серед темних живел, здавить ся сі розрухи силою, а одвічальність за жертви спаде на агітаторів. Правительство признало, що звичайне судове поступованє не відповідає теперішнім відносинам і уважає доконечним тимчасове заведенє постанов про діяльність полєвих воєнних судів до судженя тяжких злочинів в сих околицях, в яких оголошено воєнний стан або стан зміцненої охорони. Поступованє перед тими судами і виконанє вироків буде відбувати ся після згаданих постанов, зараз таки по сповненю злочину. Зразом видадуть ся тимчасові зарядженя про підвищенє кари за пропаганду серед війська. Недуга, на яку занепала наша вітчизна, великала конечність приміненя організму до відносин і лихо належить усунути чимскорше, бо наражено животної сили держави на вичерпанє. Отже всі до забезпеченя життя і свободи праці доконечні зарядженя становлять тільки средство, а не ціль, а праця, яка має бути присвячена заповідженим царем реформам, вимагає багато часу. Було би великою похибкою уважати давленє злочинних замахів за одну ціль держави і забувати про причини, які викликали сі аномалії. Правительство не може, як сего желают собі поодинокі групи, здержати ся з всіма реформами, викликувати застій в публичнім житю, а цілу увагу звернути тільки на здавлюванє революції.

(Конець буде)

3 нашого шкільництва.

Підчас коли між Поляками бачимо як найенергічнійші стараня задля збільшеня фреквенції середних шкіл, змагає до усуненя перетяженя учачої ся молодіжи і звертанє уваги на її фізичний розвій, підчас коли польські педагоґи намагають ся огорнути найстараннійшою опікою вихованє молодого покоління, вці-

пляти в него патриотизм, національну самосвідомість, почутє горожанських обов'язків, оружити сю молодіж в спорий засіб відомостей і енергії для борби за власне становиско і за будучність свого народа, виробити в них незломну силу ідеалів та твердий підклад віри в місію своєї нації — то у нас на жаль дають сими часами часто чути наріканя на байдучність, вузкоглядність, а навіть брак патриотизму самих опікунів молодіжи. Ось такий зразок заскоружлості доводить ся нам з жалем читати в дописи «Проміня»: «Хто причиняєсь до упадку української гімназії в Кіцмани?», — з якої наводимо деякі уступи:

З Буковини виїздив я не раз до Галичини і на Україну — пише між иншим дописуватель — і там пробував іноді довший час. Не дали мені нігде відчути, що ось то, мовляв ти не наш; противно старали ся оминати всь, що могло би зробити мені яку прикрість. Та не так оно діє ся у нас. У нас передовсім опанувала від якогось часу деяких людей люта нетерпимість супроти всього, що не буковинське, або навіть не кіцманське. Та сліпа завзятість відбида ся, на жаль, і на ново założеній гімназії. Де як де, але ту, здавало ся, буде йти всьо як найкрасне, і сподівали ся люди, що невдовзі будемо мати чисто українську гімназію. Так гадало ся, — та чого то люди не раз не гадають!... Зразу кинули ся люди зі всіх усюдів, з Буковини, з Галичини, та зачали заповнювати молоденьку гімназію своїми дітьми. Першого 1904/5 року шк. зголосило ся значно понад 100 учеників. Минувшого року 1905/6 зголосило ся також значно понад 100, а здало до I кл. лише 96 уч. Та на нещастє було між ними більше як половина з Галичини. Се помітив перший дир. Шпойнаровський, що то розпочав добу поділу Українців на Буковинців і Галичан, і перестрашив ся. Галичан, бачите, д. Шп. прямо ненавидить, бо в его уяві Галичани то самі радикали, атеїсти, анархісти і т. п. «істи». Та що робити? Стало ся! На 190 учеників вписаних до I. і II. кл. радикалів, себто Галичан була майже сотка, а решта припала на Буковинців православних, латинських і жидівських. Та ось директор заявив отверто, як думає поступати, щоби «очистити гімназію». Насамперед нарікав гірко (але чи щиро?) що патриоти черновецькі зробили єму кривду, бо проти его волі (хто би се подумав?) і відпекуваня ся сфорсували его, щоби приняв директуру гімназії в Кіцмани; (Ту патриоти зробили справді дуже зле, бо гіршого вибору не могли зробити!) таж єму в Чернівцях було сто рази ліпше і він буде старати ся вернути до Чернівців хочби знова на професора. (Ану чи дотримає слова??) Впрочім то не є честь, бути директором мужичої гімназії! Слухай народе! «Вже в слідуєчім році буду приймати лише Буковинців, а Галичан хіба кількох, як буде яке зайве місце».

Та вже вступні іспити до I кл. минувшого року перестрашили людей, коли то д. директор налив учеників без милосердя так, що аж люди посторонні гамували его завзятість.

Тож, сего року вже не було так ду-

же й що палити! Зголосило ся перед ваканціями всього на всього 46 учеників а здало 36. От і маємо «розвій» гімназії!

На цілім світі пруть ся народи, про які не раз довго світ нічого не знав, до свободи, до просвіти, до независимости і проборкувати всякими способами, притягнути молодіж до науки, бо наука і просвіта се запорука народнього гаразду. Нарід, що має добрі школи, має добрих горожан і значінє в світі. Наука робить людину чоловіком і свобідною. Вже в тиранській історичній Росії зірвали ся всі народи до нового людского життя і здобувають его собі на барикадах, серед гуку канон. Вже й підпора абсолютизму — багнети не дописують. Ряд до недавна ще такий бундючий не може дати собі ради, не може знайти людей, щоби боронили его «ідей» (шкода, що не відніс ся до деяких «обманів» кіцманських, вони розуміють его «ідею!»), бо духа поступу ніхто не забє в дуби. І гармата нічого не вдіє, де дух триумфує! А у нас? У нас тимчасом реакція і заскоружлість, якої не поветидав би ся і бл. п. Муравєв!

За тоє, що деякі ученики поспроваджували собі календар «Січи», прогнав директор в I півр. 1905/6 сам на свою руку без ніякого засуду трох добрих і спосібних учеників (Атаманюка з II кл., Шандрівського з II кл. і Рогуцького з II кл.) Інші знов дістали за се двійку з обичаїв (Заяць з II кл., Сохацький з II кл.) Взагалі директор сам за тії календарі писав з учениками протоколи через кілька днів, переслухуючи понад 20 учеників в напрямі радикалізму і атеїзму. А треба тямати, що се були ученики вже з I і II класи! Чиж се не небезпечні революціонери?! Се були Галичани, тож вже їх походженє свідчить проти них. Але зовсім інакше трактує ся учеників Буковинців. Знаємо учеників, що також спроваджували книжки (се впрочім ще не злочин, ходить лише о рівну міру для всіх), були вмішані в справу крадежи книжок, оскаржувані о чин неморальний, але їм не то що не стало ся нічого, але навіть ніхто з них не дістав двійки з обичаїв. Се може й відповідно і по батьківськи тільки, зі всіма треба би однаково поступати. Сих послідних виратувало се, що они не Галичани!

А хто знає, як би так основнійше вглянути в справу, за яку вигнано клятих Галичан, чи не показало би ся було, що они зовсім невинні. Якже ученик має бути ліпший від учителя? Та знаємо з досвіду, що ученики добре глядять на се, що роблять їх учителі. Они старають ся підхопити смак і уподобанє учителя. Якжеж учитель щось майже наказує ученикови, чи не буде він сего робити? Один учитель заказав був явно ученикам I. і II. кл. молити ся перед і по науці. Се тривало зверх три місяці. Чи не приходили тоді на думку малій дитині всякі гадки? Чи не могли заводити ся всілякі розмови? Директор знав о тім добре! Так само могло бути і зі спроваджуванєм книжок; хтось міг піддати таку гадку. І се директор міг знати. А чомуж він повиганяв учеників за «атеїзм» та «радикалізм»; шкода, що не за недозволену кольпортажу!.. Той сам учитель проти розказу

директора наказав був ученикам іти до церкви на вінчане проф. Даниша. Соблазн була велика, директор скомпромітований... Вправді відгрозивав ся, що поступить собі відповідно, але, що скомпромітувавши його є Буковинець, тож всьо забуло ся, а відпокутували знова... ученики. На того самого учителя скаржили ся ученики, що він їх секує і грозить двійками; той сам учитель казав їсти в класі крейду ученикам під загрозою: «або їдж крейду, або маєш двійку»,*) а коли се стало звісно, роздавав тим самим ученикам булки. Та всьо якось пропало.

Чи дїє ся щось подібного на сьвітї? Та ще не кінець терпіням кіцманських гімназіястів, котрих під «вітцівскою опікою» дирекції виступило серед року липень 28, так що до класифікації в II. півр. прийшло 152. З тих 152 знова перепало при класифікації 22 цілком, а щось 30 дістало поправки.

Проте нічого дивного, що замість 6 відділів, які мали і повинні були бути по ваканціях, буде лише 4, як зачуваємо, бо директор не зтати сні вору, хоче в III. кл. зробити 1 відділ, ну, а в I. кл., де повинно було бути хоч 3 відділи, буде лише 1. Кілько учеників поверне по ваканціях до гімназії в Кіцмани, ще не знаєти, бо не знаєти, кілько віддалив директор самовільно.

Про розширене сьвітогляду учеників і їх знаня також ревно дбає директор. Коли прошено его, щоби спровадив бандуриста Хоткевича до гімназії, най би діти почули спів і пізнали бандуру, відповів, що він наперед мусів би читати текст пісень. А як запропоновано, щоби ученики дали діточий вечерок в честь Шевченка, заявив, що на се ще не час. А прецінь навіть діти маленькі і то в Росії (!) уладжують таке сьвято. Та в нас і сего невільно, бо се готово викликати почування анархістичні...

А от ще одно. Читаємо в Буковині конкурс на посаду учителя до класи приготвляючої при гімназії в Кіцмани. Приготвляюча класа — се річ гарна, пожадана і пожиточна. Та хто о тім знає! Розпитуємо, кілько учеників вписало ся до тої пр. класи, та от дізнали ся, що ніхто не вписав ся, бо ніхто про се не знає. А поки що відзиваємо ся до Вас родимці, селяни, учителі й панотці. Не лякайте ся нічого і нікого. Поправте се, що недобре склало ся перед ваканціями. Записуйте ваших дітей до гімназії в Кіцмани. Вишійть хоч по сотці до I. кл. і до класи приготвляючої. Сего не пожалуєте ніколи!

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Адріана, Наталії; римо-кат. Рожд. II. Д. М. — В неділю руско-кат. Сави; римо-кат. Горгонія.
— **З дороги до св. Землі.** З Триєту телеграфують нам, що поїзд з нашими паломниками щасливо прибув там нині (в п'ятницю) о 8. год. рано. Всі подорожні здорові, лише пані

*) Відтак ученик навіть хорував.

чули ся утомлені довшою подорожню. Є. Експ. Митрополит Шептицький в часі подорожи двічі звидів цілий поїзд і розпитував паломників про здоров'є. В Триєсті чудова погода. Подорожні купали ся в Мірамаре. Море сувокієне. Подорож морем буде на причуд гарна.

— **Власними силами.** З Бережанщини пишуть нам: Оповіді довели мене переїздити через містечко Нараїв, що лежить при гостинці між Перемишлянами а Бережанами. Нараїв-містечко в прилученим присілкум, Лани, числить мало шо не півтора тисячки руских душ, а Нараїв село майже тисячу Русинів. В обох Нараївках були від кількох літ читальні «Просьвіти», але містили ся в тісних сільських хатах в комернім, тому не змогли пригорнути відповідного числа руского населеня. Аж минулого року гурток сьвідоміших членів Читальні «Просьвіти» в Нараєві-містечку по довгих і основних нарадах порішив спільними силами виставити будинок для читальні. Поспалась складки на ту ціль, зразу менші, потім більші; деякі господарі дали по 50 до 60 К, біднійші данали по 4, 10, 20 К, хто кілько міг; а кого не було стати на гроші, обіцював відробити руками. Нині стоїть в Нараєві-м. красний мурований дім, побитий черепом, на високім підмурованю. На вивісці, побіч написи «Читальня Просьвіти», пишась напис «Власний дім». За місяць має бути будинок викінчений. Тепер зовсім готова одна сторона дому, де містять ся читальня; по другій стороні буде крамниця читальні з мешканем для того, що буде вести крамницю. Під домом містять ся пивниця на склад товарів. Читальники розповідаючи мені про їх заходи около будови читальняного дому, сияли радістю. І справді можуть бути горді на довершене діло будови — власними силами та ще й тим, що дали примір членам Читальні «Просьвіти» в Нараєві селі до наслідуваня. В тім селі також зложили ся люди на будову дому читальні, звели даром материяли до будови і розкопали ґрунт під фундамент. За приміром сих двох читалень повинні піти інші. Р. К.

— **Буковинські вишивки.** Пана Марія Трусевичівна піднесла в «Буковині» вельми вдячну гадку, а се в справі зібраня і виданя друком узорів вишивок на Буковині. Альбом вишивок зі східної Галичини, як звісно, нийшов заходом і накладом львівського товариства «Клубу Русинок» і мусів грубо оплатити ся. До подібного діла на Буковині повинна взяти ся недавно заснована там «Жіноча Громада» і придбала би собі тим чином фонди до розвиненя своєї культурної праці межи сільським жіноцтвом на Буковині. Тамашні вишивки мають бути незвичайно гарні і безмежно багаті у взори. П. Трусевичівна пише про них ось як: Досить раз перейтись в неділю по селі, коли то жінки і дівчата в сьвятючім одязі снують ся по улицах, досить вийти до хати мужицької, де побіч чудових килимів біліють подушки, вишиті найкраснішим шовком, щоби дійти до переконаня, що буковинські жінки се артистки під тим зглядом. Підчас довгих зимових вечерів, при акомпаняменті пісень вишивають шильні жіночки, а зпід їх пальців виривняють шо раз то інші узорі мережані шовком, волічкою, лілітками, цяточками. Вишивають они орнаменти, наслідують природу, цвіти, дерева, птиці; «моя Аничка вишиває ластівочку в леті», оповідала мені одна сусідка; одна з моїх школярок показувала мені взір, котрий досить удачно наслідував потяг залізничний. Вишиване «з голови» вимагає певного рода настрою; не все можна вишивати. Одна жіночка познайомила мене з тайнами своєї творчости. «Ляжу вчасно спати», оповідає мені, «а мені снять ся такі гарні рожі, дерева, костюми. збуджую ся, сьвічу лампу, і то все шо приснить ся, вишиваю і нераз до білої днини, сиджу і не отямить ся мені, а часом хочби цілу днину сиділа, нічо не вишию». Дівчата більше поважні, вишивають красше, противно о темпераменті живім вдоволяють ся вайчастійше відшпате чужих узорів. Не на кожде сьвято і неділю убирають они однакові сорочки: чим більше сьвя-

то, тим багатші вишивки, на піст вишивають сорочки темними красками; вінчальна сорочка мусить бути сама червона без ліліток, без цяточок. Шо до способу вишиваня, то рідко де подібати мож хрестики, се переважно гафт плоский (без підволіканя), сих галузковий, ланцюховий і Гольбайна, котрим украшають переважно шириньки. Рами сеї статі за малі, щоби я могла як слід розказати про ті чуда артизму, про ті твори штуки, які криють ся по наших мужицьких хатах, і в виду сего як сьмішним видаєсь перший ліпший недоук, шо виражаєсь згїрдливо про мужика, шо він не культурний, шо не має артистичного смаку.

— **Новости в красвїй оборонї.** З днем 1. жовтня с. р. наступить в красвїй оборонї значна зміна. Дотеперішню назву «Landwehrinfanterie» заступить нова назва «Schützen» (стрільці). Всі Schützen-Regimente дістануть свої власні прапори і оркестри. Мундури тих полків змінять ся також шо до краски. Чорна краска сподень і шапки уступить місця синій, такій самій, як є до тепер на кабаті. Дивізії стрільців (давньої кр. оборони) дістануть власну артилерію, як є прим. в дивізіях піхоти. Так відновлена давна кр. оборона з назвою «стрільців», шо тепер своєю справностію і бійкостію в вічїм не уступає лінійній піхоті, буде сильним мілітарним чинником в Австрії.

— **Красва рада шкільна** перенесла між иншими заступників учителів Теодозія Борчовского з реальної шк. в Ярославі до I. реаль. шк. в Кракові і Андрія Крохмалюка з учит. семінарії в Тернополі до учит. семінарії в Самборі; іменувала в народних школах: кс. К. Марцяка учит. римо-кат. релігії у виділовій школі ім. св. Станислава Костки в Перемишлі, кс. Йос. Ставаржа учит. римо-кат. релігії в 6 кл. жін. шк. в Підгайцях, Кар. Дошлівну і Ад. Вольфівну учит. 6-кл. шк. жін. в Чорткові, Ал. Гайдукевича управ. 5-кл. шк. в Замарстинові, Люд. Лявтава управ. і М. Чернецьку учит. 5-кл. шк. в Низку, Йос. Гурского управ. 3-кл. шк. в Загірю, Фел. Дзюбана учит. 3-кл. шк. в Кростенку; управителями 2-кл. шкіль: Із. Тарнавского в Княжїм, Людв. Гавта в Улашківцях; учителями і учительками 2-кл. шкіль: А. Каймовічівну в Орхівці, Люд. Бочоня в Лютчі, Ан. Гумовску в Могильниці старій, Ол. Кохівну в Оброшині, Вол. Пухалика в Посаді новоміській, Саб. Оджиньску в Чолганах, Ал. Гавтову в Улашківцях, Апт. Іваницького в Небиліві; учителями і учительками 1-кл. шкіль: Йос. Дершку в Лосинці, Стан. Сікорску в Корсові, Гр. Зайшого в Хомчіві, Юл. Скибиньского в Яблінці вижній, Гр. Судомира в Вислоку дольнім, Ів. Олійника в Терпилівці, Кл. Долинську в Королівці, А. Градинську в Камінці великій, Ів. Федика в Біблі, Ів. Коцкеревича в Трійчичях, М. Петрушевічівну в Угринові стьорім, Ев. Гудиківну в Братковчях, Ір. Лянґ в Гуйску; — перенесла учителів: кс. Тад. Сятецького з Жовкви до Городка, кс. Юл. Левицького зі Скали до Жовкви, Юл. Блажиньску з Чабарівки до Борок малих, Олену Поторейкову з Дорошева малого до Реклинця, Фр. Врублевску з Забойки до Мишковиць, Мар. Лисаковску з Балиня до Псар, Едв. Гацка з Рудки до Сурохова, а Викт. Бережаньского з Сурохова до Рудки.

— **Вісти з закордонної України.** З Одеси доносять: Сумно якось в тутешній «Просьвіті». Зайдеш: пусто, нікогисенько нема, лише сторож (звичайно босий, одягнений дуже «по домашньому») та молодик-учень, доглядач за бібліотекою — на всі 4 великі сьвітлиці. Звійдеш (довгенько позвонивши): темно, як у льоху, і мухи не брелять. — «На шо се ви вікна віконицями заслоняєте, не видко читати?» — А то від мух, щоб не залітали та не докучали, — відповідає сторож, — усе одно читати тепер рідко хто заходить. — «Деж ваші просьвічани?» — Порозіадили ся на літо. — «То у вас тепер, значить ся, спочивок?» — Та воно так мабуть і є... Сумно якось. Сон... не видко житя. На столі в читальні чимало газет, та все пожовклі, потріпані. Чудний звичай тут

